

Türkiye ve Portekiz Kadın Futbol Liglerinde Mücadele Eden Sporcuların İçsel ve Dışsal Motivasyon Tutumlarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi¹

Yılmaz ŞAHİN¹, Erdi KAYA¹

ORJİNAL ARAŞTIRMA

¹Akdeniz Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, Antalya, Türkiye

Öz

Araştırmamızın amacı kadın futbolcularının içsel ve dışsal motivasyon tutumlarını bazı değişkenler açısından incelemektir. Araştırmada nicel araştırma yöntemi uygulanmıştır. Araştırmanın evrenini, Türkiye'nin Akdeniz ve Portekiz'deki Porto bölgelerinde, 2019-2020 sezonunda oynayan amatör, yarı profesyonel ve profesyonel kadın futbolcular oluşturmaktadır. Araştırmanın örnekleme tesadüfi örneklem yöntemi ile belirlenmiştir ve araştırmaya 205 kadın futbolcu katılmıştır. Yapılan araştırmada, araştırma sahibi tarafından oluşturulmuş kişisel bilgi formu (Türkçe, Portekizce ve İngilizce dillerinde) kullanılmıştır. Ayrıca, İngilizce olarak, Pelletier ve ark. tarafından geliştirilen Sport Motivation Scale (SMS), Türk sporcular için Kazak tarafından geçerlik güvenirliği yapılan Sporda Güdülenme Ölçeği (SGÖ) ve Portekiz'li sporcular için uyarlanması Bara Filho ve ark. tarafından yapılan Escala de Motivação Desportiva (EME-BR) olmak üzere üç farklı dilde ölçekler kullanılmıştır. Elde edilen verilerin SPSS 22 paket programı ile analiz edilmiştir. Mann Whitney U testi, Kruskal Wallis H testi ve Spearman Korelasyon analizi uygulanmıştır. Sporda Güdülenme Ölçeği alt boyutları lig değişkenine göre incelendiğinde, Portekiz'de futbol oynayan kadın sporcularının güdülenme düzeyleri Türkiye'deki kadın sporculardan anlamlı derecede yüksek olduğu görülmüştür. Uyarlanmamış için içsel güdülenme alt boyutunda, profesyonel olarak futbol oynayanların güdülenme düzeylerinin amatör olarak futbol oynayanlardan anlamlı olarak daha yüksek olduğu görülmektedir.

Sorumlu Yazar: Erdi KAYA

Anahtar kelimeler: Kadın futbolu, İçsel motivasyon, Dışsal motivasyon

Orcid ID: 0000-0002-2042-4674

Examination of Intrinsic and Extrinsic Motivation of Women Football Players in Turkey and Portugal Sample

Abstract

The aim of our study is to examine the intrinsic and extrinsic motivational attitudes of female footballers in terms of some variables. The quantitative research method was applied in the research. The population of the study, in Turkey's Mediterranean and Portugal's Porto regions, playing in the 2019-2020 season amateur, semi-professional and professional women constitute footballers. The sample of the study was determined by random sampling method and 205 female football players participated in the study. In the study, the personal information form (in Turkish, Portuguese and English) created by the researcher was used. In addition, in English, the Sport Motivation Scale (SMS), which was developed by Pelletier et al., the "Sporda Güdülenme Ölçeği" (SGÖ) validated and reliabilited by the Kazak for Turkish athletes, and the Escala de Motivação Desportiva (EME-BR) adapted by Bara Filho et al. for Portuguese athletes were used in three different languages. The data obtained were analyzed with SPSS 22 package program. Mann Whitney U test, Kruskal Wallis H test and Spearman Correlation analysis were used. When examined by the Sport Motivation Scale sub-dimension league variable, motivation of female athletes who play football in Portugal were found to be significantly higher than female athletes in Turkey. In the intrinsic motivation to experience stimulus sub-dimension, it is seen that the motivation levels of professional football players were significantly higher than amateur football players.

Keywords: Women's football, Intrinsic motivation, Extrinsic motivation

Yayın Bilgisi

Gönderi Tarihi: 20.03.2021

Kabul Tarihi: 21.04.2021

Online Yayın Tarihi:
28.04.2021

Doi: 10.38021/asbid907722

Giriş

Futbol şiddeti, öfkeyi, sevinci ve neşeyi içinde bulundurduğundan incelenmeye değer bir yapıya sahiptir (Günay, 2001: 36-68). Bunun yanında futbolun ciddi bir gelir kaynağı potansiyeli de vardır. Dünyadaki spor dalları arasında futbol şüphesiz en yaygın ve en popüler olan spor dallarından biridir. Oyun alanının genişliği, oyuncu sayısının fazlalığı ve mücadeleyi gerektiren özelliği ile diğer bireysel ve takım sporları içerisinde kendine has bir yer bulmuştur (Kızılet, 2006). Dünyada olduğu gibi futbol ülkemizde de popüler bir spor dalıdır. Kadın sporcularda da futbolun bu popülerliği ilgi çekmektedir. 2003 yılında ara verilen liglerin, 2005 yılında tekrar başlaması, 2006 yılında ilköğretimde kızların futbol oynama yasağının kaldırılması ve okullar arası müsabakaların başlaması ve Şili’ de düzenlenen Dünya okullar arası kadın futbol şampiyonasında, bir okul takımımızın dünya üçüncüsü olması sonucu, ülkemizde kadınların futbola olan katılımlarının her geçen gün daha da artmasını sağlamıştır (Talimciler, 2003). Kadınların sporsal faaliyetlere ve futbola katılımların artmasının yanı sıra sporda, dolayısıyla futbolda yüksek performans gösterebilmeleri için fizyolojik açıdan güçlü olmaları kadar psikolojik, mental ve duygusal yönden de güçlü ve hazırlıklı olmaları gerekmektedir (Konter, 1998: 129).

Ancak günümüzde, özellikle sporda ileri gitmiş ülkelerde görüldüğü gibi, yaklaşık eşit bedensel yeteneklere ve eşit çalışma olanaklarına sahip milyonlarca genç sporcudan ancak az bir kısım çok yüksek bir performansa ulaşma başarısını gösterebilmektedir. Bu farklılığın birçok nedeni vardır. Bu nedenlerin içinde bireyin motivasyonu “güdülenme” en önemlilerinden biridir (Er, 2003: 459-461). Motivasyon (güdülenme), insan organizmasını davranışa doğru götüren, bu davranışların tümünü tertibini ve sürdürülebilirliğini belirleyen, davranışa yön ve amaç veren farklı iç ve dış etmenler ile bunların tümünün çalışmasını sağlayan mekanizmalar olarak tanımlanmaktadır (Aydın, 2001: 10-30).

Spor psikolojinin en ana temellerinden biri olarak kabul edilen motivasyon, sporcuların davranışlarına etki eden faktörlerin başında gelmektedir (Tiryaki ve Gödelek, 1997: 128-141). Başarı motivasyonu, sporcunun yarışma esnasında yaklaşma veya uzak durma eğilimleri olarak da nitelendirilebilir (Cox, 1990).

Motivasyon hem rekabet anlamında hem de antrenörlerin davranışları gibi sosyal ortamların gelişimsel bir sonucu olarak ve kalıcılık, öğrenme ve performans gibi davranışsal değişkenler üzerinde gelişimsel bir etki olarak, temel spor sorunlarının başında gelmektedir (Duda, 1989: 81-115; Vallerand, Deci ve Ryan, 1987: 389-425). Spor motivasyonu, içsel güdülenme, dışsal güdülenme ve motive olamama olmak üzere üç temel grupta

sınıflandırılmaktadır (Wann, 1997: 158-183; Ryan ve Deci, 2000: 68- 78; Bartle ve Malkin, 2000: 28-36).

Bir sporcunun içsel motivasyon, dışsal motivasyon veya motive olamama, sporcuların fiziksel aktiviteye katılım ya da katılmama sebeplerini ortaya koymaktadır.

Yöntem

Araştırmanın kapsamı Türkiye Akdeniz bölgesi ve Portekiz Porto bölgesinde futbol oynayan 205 kadın sporcu ile oluşturulmuştur. Çalışmamız 2019-2020 sezonu içerisinde aktif olan sporcular ile sınırlandırılmıştır. Çalışmamız kadın futbolcuların motivasyon özelliklerinin içsel motivasyon, dışsal motivasyon ve güdülenmeme alt boyutlarda kültürler ve ligler arası farklılıklarını incelemek amacı ile yapılmıştır. Yaptığımız araştırma gönüllü kadın sporcuların tesadüfi örneklem yöntemi ile yapılan nicel bir çalışmadır.

Evren Örneklem

Araştırmanın evrenini Türkiye Akdeniz bölgesi ve Portekiz Porto bölgesinde kadın futbolcular oluşturmaktadır. Çalışmamızın örneklem grubunu ise Türkiye Akdeniz bölgesi 125 kadın futbolcu ve Portekiz Porto bölgesinde profesyonel, yarı profesyonel ve amatör olarak futbol oynayan 80 kadın sporcuya tesadüfi örneklem yöntemi ile ulaşılmış, gönüllülük çerçevesinde çalışmamıza dâhil olmuşlardır.

Veri Toplama Araçları

Çalışmada yer alan Türkiye'deki sporcuların motivasyon durumlarını belirlemek için "Sporda Güdülenme Ölçeği" (2004) SGÖ. Yine aynı çalışmamızın Portekiz ligindeki sporcuların motivasyon durumlarını belirlemek için bu ölçeğin Portekizce uyarlaması, "Escala de Motivação Desportiva" (2011) EME-BR. Portekiz'de futbol oynayıp başka milletlerden olup Portekizce bilmeyen sporcuların motivasyon durumlarını belirlemek için ise ölçeğin İngilizce orijinali "Sport Motivation Scale" (1995) SMS kullanılmıştır. Ayrıca bu sporculara özgü demografik bilgiler elde edebilmek için 11 soruyu kapsayan "Kişisel Bilgi Formu" kullanılmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmaya katılan kadın futbolcuların futbol oynadıkları ülke ve futbol antrenmanları dışında rekreasyon aktivitesi yapıp yapmama durumlarına göre ölçek puanlarının karşılaştırılmasında Mann Whitney U testi kullanılırken, yaş grupları, eğitim durumları, kaç yıldır futbol oynadıkları, futbol oynadıkları seviye ve aylık gelirlerine göre ölçek puanlarını karşılaştırmak için Kruskal Wallis H testi kullanılmıştır ve Kruskal Wallis H testinde gruplar arasında anlamlı farklılık olması durumunda post hoc ikili karşılaştırmalarda

Mann Whitney U testi kullanılmıştır. Ölçek alt boyutlarından içsel güdülenme alt boyut puanları ile dışsak güdülenme alt boyut puanları arasındaki ilişkinin incelenmesinde ve içsel güdülenme alt boyutları ile dışsal güdülenme alt boyutlarının güdülenmeme alt boyutu ile ilişkisinin incelenmesinde Spearman Korelasyon analizi kullanılmıştır.

Bulgular

Tablo 1

Araştırmaya Katılan Kadın Futbolcuların Sporda Güdülenme Ölçeği Alt Boyut Puanlarına İlişkin Tanımlayıcı İstatistikler

Alt boyut	N	X	Ss
Bilmek ve başarmak için (İG)	205	5,92	1,070
Uyaran yaşamak için (İG)	205	6,03	1,017
İçsel güdülenme	205	5,96	1,013
Dışsal düzenleme (DG)	205	4,54	1,381
Özdeşim (DG)	205	5,28	1,255
İçe atım (DG)	205	5,57	1,234
Dışsal güdülenme	205	5,13	1,090
Güdülenmeme	205	2,92	1,649

Tablo 1. incelendiğinde, araştırmaya katılan futbolcuların bilmek ve başarmak için içsel güdülenme, uyaran yaşamak için içsel güdülenme ve içsel güdülenme puanlarını yüksek olduğu, özdeşim, içe atım ve dışsal güdülenme puanlarının orta düzeyin üzerinde olduğu, dışsal düzenleme puanlarının orta düzeyde olduğu, güdülenmeme puanlarının ise orta düzeyin altında olduğu görülmektedir.

Tablo 2

Araştırmaya Katılan Kadın Futbolcuların Oynadıkları Liglere Göre Sporda Güdülenme Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması,

Alt boyut	Ülke	N	X	Ss	Sıra ort.	Sıra top.	U	P
Bilmek ve başarmak için (İG)	Türkiye	125	6,15	0,95	114,95	14368,5	3506,5	,000
	Portekiz	80	5,56	1,15	84,33	6746,5		
Uyaran yaşamak için (İG)	Türkiye	125	6,19	0,97	112,55	14069,0	3806,0	,003
	Portekiz	80	5,79	1,05	88,08	7046,0		
İçsel güdülenme	Türkiye	125	6,16	0,91	114,52	14315,0	3560,0	,000
	Portekiz	80	5,64	1,09	85,00	6800,0		
Dışsal düzenleme (DG)	Türkiye	125	4,83	1,35	116,94	14618,0	3257,0	,000
	Portekiz	80	4,08	1,32	81,21	6497,0		
Özdeşim (DG)	Türkiye	125	5,41	1,26	109,73	13716,5	4158,5	,042
	Portekiz	80	5,06	1,22	92,48	7398,5		
İçe atım (DG)	Türkiye	125	5,91	1,12	119,73	14966,5	2908,5	,000
	Portekiz	80	5,04	1,23	76,86	6148,5		
Dışsal güdülenme	Türkiye	125	5,38	1,05	117,42	14677,0	3198,0	,000
	Portekiz	80	4,73	1,04	80,48	6438,0		

Güdülenmeme	Türkiye	125	2,75	1,65	96,12	12015,0	4140,0	,037
	Portekiz	80	3,19	1,62	113,75	9100,0		

Tablo 2. Türkiye’de futbol oynayan kadın futbolcuların bilmek ve başarmak için içsel güdülenme, uyarın yaşamak için içsel güdülenme, içsel güdülenme, dışsal düzenleme, özdeşim, içe atım ve dışsal güdülenme düzeyinin Portekiz’de oynayan futbolculardan anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu ($p<0,05$), Portekiz’de oynayan futbolcuların ise güdülenmeme düzeylerinin Türkiye’de oynayan oyunculardan anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu ($p<0,05$) görülmektedir.

Tablo 3

Araştırmaya Katılan Kadın Futbolcuların Kaç Yıldır Futbol Oynadıklarına Göre Sporda Güdülenme Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması

Alt boyut	Yıl	N	X	Ss	Sıra ort.	x2	p	Gruplar arası fark
Bilmek ve başarmak için (İG)	1-5 yıl	93	5,92	1,06	102,85	0,2	,923	-
	6-10 yıl	64	5,85	1,18	101,20			
	10+ yıl	48	6,01	0,93	105,69			
Uyarın yaşamak için (İG)	1-5 yıl	93	5,98	1,02	99,75	1,6	,450	-
	6-10 yıl	64	5,95	1,14	100,75			
	10+ yıl	48	6,24	0,81	112,29			
İçsel güdülenme	1-5 yıl	93	5,94	1,01	102,07	0,4	,827	-
	6-10 yıl	64	5,88	1,14	100,96			
	10+ yıl	48	6,09	0,84	107,52			
Dışsal düzenleme (DG)	1-5 yıl	93	4,48	1,46	99,89	0,8	,684	-
	6-10 yıl	64	4,59	1,47	108,18			
	10+ yıl	48	4,57	1,09	102,13			
Özdeşim (DG)	1-5 yıl	93	5,04	1,19	89,59	10,7	,005	1<3
	6-10 yıl	64	5,32	1,41	107,38			
	10+ yıl	48	5,68	1,05	123,15			
İçe atım (DG)	1-5 yıl	93	5,48	1,26	99,13	1,0	,620	-
	6-10 yıl	64	5,56	1,34	103,93			
	10+ yıl	48	5,75	1,03	109,25			
Dışsal güdülenme	1-5 yıl	93	5,00	1,11	95,35	3,1	,211	-
	6-10 yıl	64	5,16	1,23	106,78			
	10+ yıl	48	5,34	0,81	112,77			
Güdülenmeme	1-5 yıl	93	2,77	1,53	98,54	8,7	,013	1<2, 2>3
	6-10 yıl	64	3,47	1,86	120,18			
	10+ yıl	48	2,49	1,38	88,73			

Tablo 3. incelendiğinde, araştırmaya katılan kadın futbolcularda bilmek ve başarmak için içsel güdülenme, uyarın yaşamak için içsel güdülenme, içsel güdülenme, dışsal düzenleme, içe atım ve dışsal güdülenme düzeylerinin kaç yıldır futbol oynadıklarına göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı ($p>0,05$), özdeşim güdülenme düzeylerinin ve güdülenmeme düzeylerinin ise kaç yıldır futbol

oynadıklarına göre anlamlı olarak farklılaştığı ($p<0,05$) görülmektedir. Özdeşim alt boyutunda, 10+yıldır futbol oynayanların özdeşim düzeylerinin 1-5 yıldır futbol oynayanlardan anlamlı olarak daha yüksek olduğu görülmektedir ($p<0,05$). Güdülenmeme alt boyutunda, 6-10 yıldır futbol oynayanların güdülenmeme düzeylerinin 1-5 yıldır ve 10+yıldır futbol oynayanlardan anlamlı olarak daha yüksek olduğu görülmektedir ($p<0,05$).

Tablo 4

Araştırmaya Katılan Kadın Futbolcuların Futboldaki Seviyelerine Göre Sporda Güdülenme Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması

Alt boyut	Seviye	N	X	Ss	Sıra ort.	x ²	p	Gruplar arası fark
Bilmek ve başarmak için (İG)	Amatör	153	5,86	1,12	100,59	2,3	,311	-
	Yarı-prof	19	5,91	0,95	97,68			
	Profesyonel	33	6,20	0,83	117,24			
Uyaran yaşamak için (İG)	Amatör	153	5,95	1,06	98,28	6,5	,038	1<3
	Yarı-prof	19	6,01	1,03	99,74			
	Profesyonel	33	6,45	0,70	126,77			
İçsel güdülenme	Amatör	153	5,89	1,06	99,48	3,9	,144	-
	Yarı-prof	19	5,94	0,96	99,13			
	Profesyonel	33	6,28	0,76	121,56			
Dışsal düzenleme (DG)	Amatör	153	4,53	1,41	103,24	6,7	,034	2>3
	Yarı-prof	19	5,16	0,86	130,37			
	Profesyonel	33	4,22	1,38	86,14			
Özdeşim (DG)	Amatör	153	5,20	1,29	99,64	2,0	,371	-
	Yarı-prof	19	5,57	0,92	115,08			
	Profesyonel	33	5,45	1,24	111,61			
İçer atım (DG)	Amatör	153	5,58	1,25	104,27	0,3	,868	-
	Yarı-prof	19	5,62	1,03	99,55			
	Profesyonel	33	5,48	1,30	99,08			
Dışsal güdülenme	Amatör	153	5,10	1,12	102,26	1,7	,422	-
	Yarı-prof	19	5,45	0,79	119,03			
	Profesyonel	33	5,05	1,10	97,21			
Güdülenmeme	Amatör	153	3,05	1,67	107,88	4,9	,085	-
	Yarı-prof	19	2,75	1,47	98,50			
	Profesyonel	33	2,43	1,60	82,97			

Tablo 4. incelendiğinde, araştırmaya katılan kadın futbolcularda bilmek ve başarmak için içsel güdülenme, içsel güdülenme, özdeşim, içe atım, dışsal güdülenme ve güdülenmeme düzeylerinin futbol oynadıkları seviyelere göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı ($p>0,05$), uyaran yaşamak için içsel güdülenme ve dışsal düzenleme düzeylerinin ise futbol oynadıkları seviyelere göre anlamlı olarak farklılaştığı ($p<0,05$) görülmektedir. Uyaran yaşamak için içsel güdülenme alt boyutunda, profesyonel olarak futbol oynayanların güdülenme düzeylerinin amatör olarak futbol oynayanlardan anlamlı olarak daha yüksek olduğu görülmektedir ($p<0,05$). Dışsal düzenleme alt boyutunda, yarı-

profesyonel olarak futbol oynayanların güdülenme düzeylerinin profesyonel olarak futbol oynayanlardan anlamlı olarak daha yüksek olduğu görülmektedir ($p<0,05$).

Tartışma Sonuç

Tablo 1. incelendiğinde, bilmek ve başarmak için içsel güdülenme, uyanan yaşamak için içsel güdülenme, içsel güdülenme, dışsal düzenleme, özdeşim, içe atım, dışsal güdülenme, güdülenmeme alt boyutlarının tamamının normal dağılıma uymadığı görülmektedir. Bu nedenle non-parametrik analizler uygulanmıştır. Araştırmaya katılan kadın futbolcuların futbol oynadıkları ülke ve futbol antrenmanları dışında rekreasyon aktivitesi yapıp yapmama durumlarına göre ölçek puanlarının karşılaştırılmasında Mann Whitney U testi kullanılırken, yaş grupları, eğitim durumları, kaç yıldır futbol oynadıkları, futbol oynadıkları seviye ve aylık gelirlerine göre ölçek puanlarını karşılaştırmak için Kruskal Wallis H testi kullanılmıştır ve Kruskal Wallis H testinde gruplar arasında anlamlı farklılık olması durumunda post hoc ikili karşılaştırmalarda Mann Whitney U testi kullanılmıştır. Ölçek alt boyutlarından içsel güdülenme alt boyut puanları ile dışsal güdülenme alt boyut puanları arasındaki ilişkinin incelenmesinde ve içsel güdülenme alt boyutları ile dışsal güdülenme alt boyutlarının güdülenmeme alt boyutu ile ilişkisinin incelenmesinde Spearman Korelasyon analizi kullanılmıştır.

Tablo 2. incelendiğinde, Türkiye’de futbol oynayan kadın futbolcuların bilmek ve başarmak için içsel güdülenme, uyanan yaşamak için içsel güdülenme, içsel güdülenme, dışsal düzenleme, özdeşim, içe atım ve dışsal güdülenme düzeyinin Portekiz’de oynayan futbolculardan anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu ($p<0,05$), Portekiz’de oynayan futbolcuların ise güdülenmeme düzeylerinin Türkiye’de oynayan oyunculardan anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu ($p<0,05$) görülmektedir. Türkiye’de yapılmış diğer bir çalışmada İmamoğlu Kaya’nın (2019) ’nın, kadın futbolcular üzerinde yapmış olduğu araştırmasında, dışsal düzenleme haricinde içsel güdülenme, bilmek ve başarmak için içsel güdülenme, uyanan yaşamak için içsel güdülenme, dışsal güdülenme özdeşim, içe atım, güdülenmeme alt boyutlarında istatistiksel farklılık tespit etmişlerdir ($p<0,05$). Yine aynı çalışmada birinci ligde oynayan kadın futbolcuların güdülenmeme düzeyleri ikinci ligde oynayan kadın futbolculardan daha yüksek olduğu söylenmiştir. Birinci ligde oynayan kadın futbolcuların güdülenme durumları ikinci ligdeki kadın futbolculara göre daha yüksek olması beklenirken bu durum tersi olmuştur. Çalışmamız da ise Türkiye’de futbol oynayan kadın futbolcuların Portekiz’de futbol oynayan kadın futbolculara göre daha yüksek çıkması kültürel farklılıklar ve Türkiye’deki kadın sporcuların cinsiyet ayrımcılığına

daha fazla mağdur kaldıkları için içsel ve dışsal güdülenmelerinin Portekiz'deki kadın sporculara göre daha yüksek çıktığı söylenebilir. Bu bağlamda güdülenmeme anlamında tersine bir sonuç ortaya çıkması da bu sonucu destekler biçimde. Portekiz liginde oynayan kadın futbolcularda anlamlı olarak yüksek çıktığı söylenebilir. Çalışmamıza paralel nitelikte ülkeler arası farklı çalışmaların kısıtlılığı söz konusu olduğu söylenebilir.

Tablo 3. incelendiğinde, araştırmaya katılan kadın futbolcularda bilmek ve başarmak için içsel güdülenme, uyanan yaşamak için içsel güdülenme, içsel güdülenme, dışsal düzenleme, içe atım ve dışsal güdülenme düzeylerinin kaç yıldır futbol oynadıklarına göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı ($p>0,05$), özdeşim güdülenme düzeylerinin ve güdülenmeme düzeylerinin ise kaç yıldır futbol oynadıklarına göre anlamlı olarak farklılaştığı ($p<0,05$) görülmektedir. Özdeşim alt boyutunda, 10+ yıldır futbol oynayanların özdeşim düzeylerinin 1-5 yıldır futbol oynayanlardan anlamlı olarak daha yüksek olduğu görülmektedir ($p<0,05$). Güdülenmeme alt boyutunda, 6-10 yıldır futbol oynayanların güdülenmeme düzeylerinin 1-5 yıldır ve 10+ yıldır futbol oynayanlardan anlamlı olarak daha yüksek olduğu görülmektedir ($p<0,05$). Türkiye'de yapılan bir çalışmada Öztaşlan'ın (2019) yılında spor geçmişi açısından güdülenme sonuçlarına göre içsel güdülenme alt boyutlarına göre anlamlı bir fark bulunmazken diğer alt boyutlarda anlamlı farklar elde edildiği görülmüştür ($p<0,05$). Yine aynı çalışmada çalışmamızı destekler nitelikte bulunan sonuçlar spor yapma yılı 6-10 yıl ve 11 yıl ve üzeri olanların başarmaya, uyanan yaşamaya, dışsal düzenleme, içselleştirme ve özdeşleştirme alt boyutlarında 1-5 yıl grubundan daha yüksek puan elde ettikleri, güdüsüzlük alt boyutunda ise 6-10 yıl olanların 1-5 yıl grubundan daha yüksek güdüsüzlük puanına sahip oldukları tespit edilmiştir. Çalışmamızla paralel sonuçlar gösteren (Dirmen, 2014) çalışmalar, sporcuların geçmişleri göz önüne almış ve içsel motivasyonları arasında bir fark görülmediğini tesbit etmişlerdir. Fakat dışsal güdülenme ve güdülenmeme düzeylerinin farklılaşmakta olduğu sonucuna varılmıştır.

Tablo 4. incelendiğinde, araştırmaya katılan kadın futbolcularda bilmek ve başarmak için içsel güdülenme, içsel güdülenme, özdeşim, içe atım, dışsal güdülenme ve güdülenmeme düzeylerinin futbol oynadıkları seviyelere göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı ($p>0,05$), uyanan yaşamak için içsel güdülenme ve dışsal düzenleme düzeylerinin ise futbol oynadıkları seviyelere göre anlamlı olarak farklılaştığı ($p<0,05$) görülmektedir. Uyanan yaşamak için içsel güdülenme alt boyutunda, profesyonel olarak futbol oynayanların güdülenme düzeylerinin amatör olarak futbol oynayanlardan anlamlı olarak daha yüksek olduğu görülmektedir ($p<0,05$). Dışsal düzenleme alt boyutunda, yarı-

profesyonel olarak futbol oynayanların güdülenme düzeylerinin profesyonel olarak futbol oynayanlardan anlamlı olarak daha yüksek olduğu görülmektedir ($p<0,05$). Soyer ve arkadaşlarının 2010 yılında yapmış olduğu araştırmada ise, başarı motivasyon düzeylerinin amatör ve profesyonellik açısından anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p<0,05$). Bu farklılığın nedeni amatör sporcuların profesyonel sporculara göre başarı motivasyonu düzeylerinin daha yüksek olmasından kaynaklanmakta olduğunu belirtmiştir. Yine kendi çalışmamızdan çıkan sonuçlara göre uyarıcı yaşamak için içsel güdülenme ve dışsal düzenleme düzeylerinin, uyarıcı yaşamak için içsel güdülenme alt boyutunda, profesyonel olarak futbol oynayanların güdülenme düzeylerinin amatör olarak futbol oynayanlardan anlamlı olarak daha yüksek olduğu görülmektedir ($p<0,05$). Ülkemizde yapılmış olan bu çalışmada profesyonel sporcuların geçim kaynaklarının çoğunu yaptıkları işten karşılamaları sebep olarak gösterilebilir. Bunun yanında bizim çalışmamızda ise dışsal düzenleme alt boyutunda, yarı-profesyonel olarak futbol oynayanların güdülenme düzeylerinin profesyonel olarak futbol oynayanlardan anlamlı olarak daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Bu sonucun çalışmamızın ülkeler arası olması ve farklı grupların örneklem olması bu sonucun tersi yönde sonuçlar içermiştir. Literatürde tezat veya destekler nitelikte karşılaştırmalı çalışmaların olmaması gelecek çalışmalara daha farklı yollar açabilir.

KAYNAKLAR

- Pelletier vd., (1995). Toward a New Measure of Intrinsic Motivation, Extrinsic Motivation, and Amotivation in Sports: The Sport Motivation Scale (SMS).
- Kazak, Z . (2004). Sporda Güdülenme Ölçeği'nin Türk sporcuları için güvenilirlik ve geçerlik çalışması. Spor Bilimleri Dergisi, 15 (4), 191-206.
- Bara Filho, M. G., Andrade, D., Miranda, R., Nuñez, J. L., Martin-Albo, J., & Ribas, P. R. (2011). Preliminary validation of a Brazilian version of the sport motivation scale. Universitas Psychologica, 10(2), 363-372
- Günay, M., Yüce, A. ve Çolakoğlu, T. (2001). Futbol Antrenmanının Bilimsel Temelleri. 2. Basım Gazi Kitabevi, Ankara.
- Kızılet, A. ve Boyacı, A. (2006). Kadın Futbolu Eğitim Planlaması. T.F.F.
- Talimeiler, A. (2003). Türkiye'de Futbol Fanatizmi ve Medya İlişkisi. Bağlam Yayıncılık İstanbul.
- Konter, E. (1998). Sporda Psikolojik Güç ve Performans. Ankara.
- Er, N. vd., (2003). Sporda Başarı Motivasyonunun Cinsiyetler Açısından Analizi. Beden Eğitimi ve Sporda Sosyal Alanlar Kongresi Bildiriler Kitabı, Ankara, s. 459- 461.
- Aydın, A. (2001). Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi. Alfa Yayınları, İstanbul.
- Tiryaki, Ş. ve Gödelek, E. (1997). Spora Özgü Başarı Motivasyonu Ölçeğinin Türk Sporcuları için Uyarlanması Çalışması, I. Uluslararası Spor Psikolojisi Sempozyumu Bildiri Kitapçığı, Bağırhan Yayınevi, s. 128-141, Ankara.
- Cox, R. H. (1990). Sport Psychology, Concepts and Applications. Second Edition. Dubuque: W m C. Brown Publishers.

- Duda, J. L. (1989). Goal perspectives and behavior in sport and exercise settings. In C. Ames & M. Maehr (Eds.), *Advances in motivation and achievement* (Vol. 6, pp. 81-115). Greenwich, CT: JAI Press.
- Vallerand, R. J., Deci, E. L. ve Ryan, R. M. (1987). Intrinsic motivation in sport. In K. B. Pandolf (Ed.), *Exercise and sport sciences reviews* (Vol. 15, p. 389-425). New York: Mac Milla.
- Wann, D. L. (1997). *Sportp sychology*. Upper Saddle River, New Jersey: Pretice-Hall.
- Ryan, R. M. ve Deci, E. (2000). Self determination the oryand the facilitation of intrinsic motivation, social development and well- being. *American Psychologist*; 55(1): 68-78.
- Bartle, L. P. ve Malkin, M. J. (2000). "The motivation to move". *Parks&Recreation*, 35(1): 8 -36.
- Özaslan, B. R. (2019). Takım ve Ferdi Sporcuların GÜdülenme Düzeylerinin İncelenmesi.
- Soyer, F. vd. (2010). Sporculardaki başarı motivasyonu ile takım birlikteliği arasındaki ilişkinin incelenmesi.
- Kaya, E. (2019). Investigation of Motivation Levels of Individuals Doing Fitness and Kickbox for Recreational Activity Purpose in Terms of Some Variables.
- Dirmen, (2014). Farklı Liglerde Oynayan Kadın Futbol Takımı Oyuncularının Başarı Motivasyon Düzeylerinin Karşılaştırılması.

ⁱ Bu çalışma; yüksek lisans tezinden üretilmiştir.